www.wsws.org

ලෝක සමාජවාදී වෙබ් අඩවිය

හතර වන ජාත්‍යන්තරයේ ජාත්‍යන්තර කමිටුවේ ප්‍රකාශනය

ශ්‍රී ලාංකික තරුනයන් මුහුන දෙන ගැටලු පිලිබඳ සානුකම්පික විමසා බැලීමක්

මිල්ලෙ සොයා (ඉන් සර්ච් ඔෆ් වෙල්ත්), රචනය සහ අධ්‍යක්ෂනය: බූඩී කීර්තිසේන

A sympathetic examination of the problems facing Sri Lankan youth
Mille Soya (In Search of Wealth), written and directed by Boodee Keerthisena

පානිනි විජේසිරිවර්ධන විසිනි
2005 අගෝස්තු 24

ශ්‍රී ලාංකික රචක/ අධ්‍යක්ෂ බූඩී කීර්තිසේනගේ මෑත ම වෘත්තාන්ත චිත්‍රපටය වූ *මිල්ලෙ සොයා* පසු ගිය වසරෙහි දේශීය සිනමා හල් වෙත නිකුත් කෙරුනු විට එය සැලකිය යුතු ප්‍රේක්ෂක සංඛ්‍යාවක් ආකර්ෂනය කර ගත්තේ ය. Buongiorno Italia නමින් ද හැඳින්වුනු මෙම චිත්‍රපටය ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහල ම ගෞරවනීය සම්මාන උලෙල ලෙස සැලකෙන ජනාධිපති සිනමා සම්මාන උලෙලේ දී හොඳ ම ශෝකාන්ත චිත්‍රපටය, හොඳ ම අධ්‍යක්ෂනය සහ සංස්කරනය ඇතුලු සම්මාන කීපයක් ම දිනා ගැනීමට පසු ගිය මාසයේ දී සමත් විය.

සමකාලීන චිත්‍රපට ආදායම් වාර්තා බිඳ හෙලීම සහ සම්මාන හිමි කර ගැනීම චිත්‍රපටයක කලාත්මක ගුනය හා ගැඹුර පිලිබඳ සවිශ්වාසී මිනුමක් නොවන නමුදු, කීර්තිසේනගේ චිත්‍රපටය ප්‍රශංසාවට ලක් වීමට සුදුසු ය. *මිල්ලෙ සොයා* යනු ශ්‍රී ලංකාවේ බටහිර වෙරලබඩ දිලිඳු ගම්මානයක තරුනයන් පිරිසක් මුහුන පාන සමාජමය දුෂ්කරතාවන් සහ වඩා යහපත් ජීවිතයක් සඳහා ඔවුන් ගෙන යන අධිෂ්ඨාන සහගත හා විටෙක ඛේදාත්මක වන අරගලය පිලිබඳව වූ බුද්ධිමය හා ඇතැම් විට හෘදයංගම විමසා බැලීමකි.

ශ්‍රී ලාංකික සිනමාව මත විශාල ලෙස ආධිපත්‍යය පතුරමින් නිකුත් වන බොලිවුඩ් සංගීතමය චිත්‍රපටවලට වෙනස්ව, *මිල්ලෙ සොයා* වනාහි නව ආරක නිර්මානයක් ද තමන්ගේ ජීවිතය හා අපේක්ෂාවන් අවදානමේ හෙලමින් යුරෝපාකරයට "නීති විරෝධීව" සංක්‍රමනය වීමට තීන්දු කල ශ්‍රී ලාංකික තරුනයන් අභිමුඛ වන දුෂ්කරතා පිලිබඳව වඩාත් ගැඹුරින් සිතීමට තම ප්‍රේක්ෂකයන්ට අභියෝග කරන චිත්‍රපටයක් ද වේ. චිත්‍රපටය පෙන්නුම් කරන පරිදි, බොහෝ ශ්‍රී ලාංකික ගැමි තරුනයන් උදෙසා පවත්නේ නිදන්ගත විරැකියාව හා යන්තම් වේල පිරිමසා ගන්නා තම පැවැත්මෙන් ඉහලට එසවී ගැනීම සඳහා ස්වල්ප වූ අවස්ථා සහිත කුරිරු සහ භයංකර ජීවන කොන්දේසි ය. *මිල්ලෙ සොයා* චිත්‍රපටයට පසුබිම් වන ප්‍රදේශයේ සාම්ප්‍රදායික ජීවනෝපාය මාර්ගය වනුයේ පොල් මල් පැනි එක් රැස් කර අනතුරුව මද්‍යසාර පානයක් වන රා නිපදවන රා මැදීමේ අන්තරායදායක කර්මාන්තය යි. භූමියෙන් ඉහල බොහෝ උස් තැනක තම කාර්යයේ යෙදෙන රා මදින්නෝ අතින් තැනූ තුනී කොහු ලනු පොටවල් කීපයක් දිගේ ගසින් ගසට ගමන් කරති.

පහත් ගෙවීම් ද රා මැදීමේ කර්මාන්තයෙහි පසුබැසීමක් ද විසින් මෙම අන්තරායකාරී ජීවිකා වෘත්තියෙන් තරුන පරම්පරාව ඉවත හැරවුනි. ශ්‍රී ලංකා හමුදාවට සම්බන්ධ වී කාලතුවක්කු ගොදුරු බවට පත් වීම හැරුනු විට මින් බොහෝ දෙනෙකුට පවතින විකල්පය වන්නේ ව්‍යාජ මත්පැන් හොරෙන් ආනයනය කිරීම හෝ අවසානයේ දී සාහසික කල්ලි අතර යුද චක්‍රයක් කරා මෙහෙයවෙන වෙනත් රහසිගත රැකියා කටයුතුවල යෙදී ගැනීම යි.

චිත්‍රපටයේ ආරම්භක සැඳැහුම්වලින් ඇඟවුම් කරන පරිදි 1980 ගනන්වල අග හෝ 1990 ගනන්වල මුල කිසි යම් සමයක *මිල්ලෙ සොයා* ස්ථානගත කෙරී ඇත. එහි කේන්ද්‍රීය චරිත වනුයේ ප්‍රදීප් (මහේන්ද්‍ර පෙරේරා) හා රැකියා විරහිතයන් වන ඔහුගේ සමීප මිතුරන් ය. ප්‍රදීප් බොබ් මාලිගේ හා රෙගී සංගීතයේ රසිකයෙකු වන අතර රස්ටෆාරියානුවෙකු මෙන් අඳිනපලඳින නමුද එම ගුඪ ආගම පිලිබඳව අල්ප අවබෝධයක් ඇත්තෙකි. ශ්‍රී ලංකාවේ අංක එකේ සංගීත කන්ඩායම බවට පත් වනු ඇතැයි තමන් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින දේශීය ආධුනික රොක් සංගීත කන්ඩායමක ඔහු නායකත්වය දරයි.

ප්‍රදීප්ට වඩා වැඩිමහලු සැම්සන් (ජැක්සන් ඇන්තනි) නීති විරෝධී ලෙස ඉතාලියට සංක්‍රමනය වී තිබුනු අතර නිවාඩුවක් සඳහා යලි ගමට පැමිනෙයි. වඩා නවීන සංගීත භාන්ඩ මිලට ගැනීම සඳහා මුදල් එකතු කිරීමට උත්සාහ දරමින් සිටි ප්‍රදීප් ඔහුගේ කතාවලින් උද්දාමයට පත්ව වඩා හොඳ ජීවිතයක් සොයා ඉතාලියට

යාමට තීරනය කරයි. මේ සඳහා පවතින එකම මග නම් එක් මගියෙකු සඳහා රුපියල් 300,000ක් (එක්සත් ජනපද ඩොලර් 3000කට හෝ වසර පහක් අඛන්ඩව රා මැදීමෙන් ලැබෙන ආදායමට සමාන මුදලක්) අය කොට මිනිසුන් හොරෙන් ගෙන යන ජාවාරම්කරුවෙකුගේ මාර්ගයෙන් එය ඉටු කර ගැනීම ය.

ප්‍රදීප් හා ඔහුගේ මිතුරෝ මිනිසුන් හොරෙන් ගෙනයන ජාවාරම්කරුට දීම පිනිස තමන් සතු සීමිත ධන සම්පත් එක් තැන් කරන අතර බරපතල ලෙස මුදල් නයට ගනිති. ඔවුන්ගේ දුෂ්කර වූ සහ අන්තරායදායක වූ ගමනේ දී බල්ගේරියාව පසු කර යන අතරවාරයේ ජාවාරම්කරු ඔවුන්ගේ මුදල් ද විදේශ ගමන් බලපත්‍ර හා වීසා බලපත්‍ර ද රැගෙන සැඟවී පලා යයි. බල්ගේරියානු බසෙහි වචනයක් වත් නොදන්නා තරුන පිරිස වෙනත් මිනිසුන් ජාවාරම්කරුවෙකු සොයා ගෙන අපමන දුෂ්කරතාවන්ට මුහුන දී අවසානයේ උතුරුදිග ඉතාලියෙහි මිලානයට සේන්දු වෙති.

සැම්සන් පින්තාරු කල ඉතාලියානු ජීවිතය පිලිබඳ සතුටුදායක චිත්‍රයට වෙනස් ලෙසින්, මිලානයේ දුගී කම්කරු පන්තික දිස්ත්‍රික්කයක පිහිටි තාවකාලික නවාතැන් ගොඩනැගිල්ලක තදබදව සිර වී වෙසෙන්නට ප්‍රදීප්ට හා ඔහුගේ මිතුරන්ට බල කෙරේ. තමන් සමග යන, සැම්සන්ගේ සොහොයුරිය වීමට සිදුව ඇති ප්‍රින්සි (සංගීතා වීරරත්න) සමග ප්‍රදීප් පෙමින් බැඳෙයි.

ඉතාලියට (යුරෝපයට නීති විරෝධී ලෙස පිවිසීම සඳහා උත්සාහ ගන්නා ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ අතිශය ජනප්‍රිය ගමනාන්තය මෙයයි) ලඟා වනු වස් තම ජීවිතය අවදානමේ තැබූ ප්‍රදීප් 18 මසකට පසු යලි නිවසට පැමිනෙන්නේ මැතිවරන සමයක ඇති වූ ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ගැටුමක දී ඝාතනය වූ තම සොහොයුරාගේ අවමංගල්‍ය උත්සවයට සහභාගි වීමට ය.

නීති විරෝධී සංක්‍රමනිකයෙකු වූ නිසා නැවත ඉතාලියට යාමට නොහැකි වන ප්‍රදීප් ගමේ පැරනි මිතුදම් අලුත් කර ගැනීමට ප්‍රයත්න දරන නමුත් පැරනි දැනහඳුනන්නවුන් සමග යලි සමාගම් පැවැත්වීමට තමන්ට ඇති හැකියාව ස්වල්ප බව වටහා ගන්නා අතර ඔවුන් හා ගැටුමකට එලඹෙමින් සිටියි. මැර කල්ලි අතර කටුක පසමිතුරුකම්වල හෝ අමානුෂික දරුදු කොන්දේසි නිසා එක් අතකින් හෝ අනෙක් අතකින් ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ගොදුරු බවට පත් වීමේ ආවෘත අන්තයෙහි සිර වී සිටීමේ පාඩු පිරිමසා ගැනීමේ යෙදී සිටින ඔවුහු ප්‍රදේශය පීඩනයට පත් කිරීමේ උවමනාවෙන් පසු වෙති.

මෙම උභතෝකෝටිකය ගැන කල්පනා කරමින් සිටින අතරවාරයේ, ඉතාලියෙහි වෙසෙන මිතුරෙකුව හිමි වී තමන් වෙත තැපැල් කොට එවූ වීසා බලපත්‍රයක් ප්‍රදීප්ට හදිසියේ ලැබේ. ප්‍රීතියෙන් කුල්මත්ව ප්‍රදේශයේ වෙරල තීරය වෙත යන ඔහු වීසා බලපත්‍රය අතැතිව ගසක් යට හාන්සි වෙයි. සිය "ඉතාලිය පිලිබඳ සිහිනය" සැබෑ කර ගැනීමට තමන් ඉවසා සිටි බලවත් හිරිහැර සහ දුක් පීඩා සියල්ල මෙතෙහි කරමින් නින්දට වැටෙන ප්‍රදීප් ප්‍රින්සි සමග වෙරලෙහි ගත කරන අසිරිමත් දවසක් ගැන සිහින මවයි. එහෙත් ඔහු නිදා සිටිනා අතර හමා යන සැඩ සුලං පහරකින් ඔහු අත තුබූ වීසා බලපත්‍රය ගසා ගෙන ගොස් මුහුදු වෙරලින් ඈතට ඉගිලී යයි. තම වීසා බලපත්‍රය පිලිබඳව ඇති වූ බහින්බස් වීමක දී ඉතාලියානු පොලීසිය විසින් තමන්ගේ මිතුරෙකු මරා දැමෙන නපුරු සිහිනයකින් තිගැස්සී හදිසියේ ඔහු අවදි වීමෙන් අනතුරුව චිත්‍රපටය නිම වෙයි.

නිරවද්‍ය විස්තර කිරීම්

සිය චරිත පිලිබඳ නිර්ව්‍යාජ වැටහීමක් අධ්‍යක්ෂ කීර්තිසේන සතු වන අතර ඔවුන් මුහුන දෙන ගැටලුවල සංකීර්නතාව ඔහු සංවේදීව චිත්‍රනය කරයි. චිත්‍රපටයෙන් විස්තර කෙරෙන පරම්පරාවේ ම සාමාජිකයෙකු වන ඔහු තමන්ගේ උපන් ගම වන මාරවිල සිට ඉතාලියට සංක්‍රමනය වූ තම මිතුරෙකු ද ඇතුලු ඔහුගේ මිතුරන්ගේ අත්දැකීම් වෙත ආකර්ෂනය වේ.

චිත්‍රපටයෙහි සංවාද අවම වන අතර ම නොහික්මුනු බව නිරතුරුව පෙන්නුම් කෙරෙන නමුදු එය ඉතා නිවැරදිව තරුනයන්ගේ කැරලිකාරී මනෝගතිය ග්‍රහනය කර ගනී. දර්ශන කීපයක් සුවිශේෂව මතකයේ රැඳෙයි.

චිත්‍රපටයේ මුල් හරියේ දී, තම පවුල වෙනුවෙන් කිසිදු මුදල්මය උපකාරයක් නොකොට තම රොක් සංගීත කන්ඩායමේ කටයුතුවල වඩාත් නිරතවීම පිලිබඳව ප්‍රදීප්ට චෝදනා කරන වැඩිමහලු සොහොයුරෙක් ඔහුට පහර දෙයි. හොර මත් පැන් නිපයීමෙන් හා අලෙවියෙන් පවුල ජීවත් කරවන්නී ප්‍රදීප්ගේ මව (වීනා ජයකොඩි) ය.

ප්‍රදීප් වේදනාවෙන් හඬා වැටෙන නමුත් ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් සිය දෑත් නො ඔසවයි. ඒ වෙනුවට ඔහු මෙසේ කෑ ගසයි: "අම්මේ, මම සංගීතකාරයෙක් බිස්නස් ගැන හරි සල්ලි හම්බ කරන්නෙ කොහොම ද කියල හරි මම කිසි දෙයක් දන්නෙ නෑ, ඒත් මට උපකරන ඕන. ඒකයි මට රට යන්න උවමනා කරන්නෙ." මේ ලේඛකයාගේ මනසෙහි තව මත් රැව් දෙන මෙම වදන් ලාභ ක්‍රමයට එරෙහි දෝෂාභියෝගයකි. මෙහි ලා නිපුනතාවෙන් යුත් තරුනයෙකු ශිල්පීය වසයෙන් වර්ධනය වීමට ප්‍රයත්න දරන මුත් ආර්ථික වටපිටාව විසින් කෲර ලෙස බාධා කෙරෙන අතර තමනුත් තම පවුලත් මුහුන දෙන අතිමහත් ගැටලු පිලිබඳව ඔහු සැබවින් ම කනස්සලු වෙයි.

සිය ගනන් "නීති විරෝධී" සංක්‍රමනිකයන් අත් අඩංගුවට ගැනීම හෝ ගිලීමෙන් හෝ හුස්ම හිර වීමෙන් මිය යාම පිලිබඳ පුවත්පත් වාර්තා චිත්‍රපටය ඥානාන්විතව උපයෝගී කොට ගනී.

සතුන් සේ ප්‍රවාහනය කෙරෙන, වාහන තුල සඟවා ලූ ප්‍රදීප් හා ඔහුගේ සගයෝ ගල් ගැහෙන සීතලෙන් ද ඔක්සිජන් හිඟකමින් ද පීඩා විඳිති. අවසානයේ දී එක් වාහනයක නංවා තාවකාලික නවාතැනින් තරුනයන් මුදා හැරෙන විට ඔවුන්ගෙන් කෙනෙක් මරනාසන්නව සිටී. නීති විරෝධී සංක්‍රමනිකයන් වන බැවින් ඔහුගේ මිතුරන්ට දිගට ම ගමනේ යෙදීමට සිදු වන අතර නැවතී ඔහු රැක බලා ගැනීමට නොහැකි වේ. එම මොහොතේ ම ඔවුන් දරුනු හිම පතනයකට හසු වන අතර ඔහු ඉන් ඔබ්බට ගෙන යාමට ඔවුහු අසමත් වෙති. තමන් මුහුන දුන් උභතෝකෝටික ප්‍රශ්නයට ජාවාරම්කරුවන් ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ වේගවත් හා තිරිසන් අන්දමිනි.

තරුන සංක්‍රමනිකයන් මුහුන පාන අනෙකුත් සමාජමය ගැටලු -- යුරෝපා ෆැසිස්ට් මැරයන් අත ඔවුන් කරදර හිරිහැරවලට ලක් වීම හා අනේකවිධ ආගමික අගතීන් කෙරෙහි ආසක්ත වීමේ ප්‍රවනතාවක් -- *මිල්ලෙ සොයා* චිත්‍රපටය සංවේදීව විමර්ශනය කරයි.

සිත් ඇද ගන්නාසුලු එක් දර්ශනයක දී, සැම්සන් සිල්ලර වෙලඳසලකට ගොස් ආපසු එන විට ඉතාලියානු තරුනයෝ රංචුවක් තම යතුරු පැදිවලින් ඔහු වට කොට ඔහු අතින් උදුරා ගත් පාර්සලය ඉරා දමමින් ඔහුට අඩන්තේට්ටම් කරති. තනි වූ සැම්සන්ට මෙම වර්ගවාදී ප්‍රහාරය අබිමුවෙහි කිසිදු පිලිසරනක් නැත.

මෙම සිද්ධිය සිදු වූ වහා ම ඔහු තම නිවසට පැමිනෙන අතර තම සොයුරිය ප්‍රින්සි ප්‍රදීප් හා සිප වැලඳ ගෙන සිටිනු දැක කෝපාවිෂ්ට වෙයි. කතෝලික පවුලකින් පැවත එන සැම්සන් ප්‍රදීප්ට බැන වැදී ඔහු බෞද්ධයෙකු වන නිසා ප්‍රේම සම්බන්ධය අවසන් කරන ලෙස ඔහුට අන කරයි. මෙම සිදුවීම් දෙක එකිනෙක සසඳමින්, ආගමික වේවා වාර්ගික වේවා මුග්ධ භාවය සහ ස්වෝත්තමවාදය සමාජයේ අතිශයින් ම පීඩිත ජන ස්තර භේදහින්න කිරීම සඳහා යොදා ගැනෙන්නේ කෙසේ ද යන්න කීර්තිසේන ප්‍රබලව ඉස්මතු කරයි.

දෘශ්‍ය කලා පිලිබඳ නිව් යෝර්ක් පාසලෙහි (හැඅ ශදරනි. ජයදදක දෙ ඪසිම්ක රඑ) චිත්‍රපටකරනය හා රූපවාහිනී චිත්‍රපටකරනය පිලිබඳව අධ්‍යාපනය ලබමින් එක්සත් ජනපදයෙහි අට වසරක් ගත කල කීර්තිසේන තමන් කෙරෙහි ප්‍රමුඛ ආනුභාවයක් පැතිරවූ පුද්ගලයා ලෙස ජෝන් කැසවේට්ස් පිලිබඳව සඳහන් කරයි. යථාර්ථවත් සිනමාවේ මුල් කාලීන ඇමරිකානු පුරෝගාමියෙකු වන කැසවෙට්ගේ කෘතීන් ගුනාංගීකරනය වනුයේ පෞද්ගලික සබඳතා පිලිබඳ ඒවායේ කුලුපග හා හැඟීම්බර අධ්‍යයනයන් සහ ඒවායේ අර්ධ-වාර්තාරූපී ප්‍රවිෂ්ටය මගිනි. කීර්තිසේනගේ චිත්‍රපටය තුල මෙම ශෛලියෙහි බලගතු ප්‍රතිරාවයෝ පවතිත්.

ශ්‍රී ලාංකික තරුනයන් අභිමුඛව සිටින දරිද්‍රතාව -- පිටිසර ගම්වල වේවා අඩු වැටුප් සහිත නුපුහුනු රැකියාවලින් දිවි රැක ගැනීමට වෙහෙසමහන්සි වන ඉතාලියෙහි වේවා චින්තාපරවශව නාටකීකරනය කරතත්, *මිල්ලෙ සොයා* සර්ව අශුභවාදී කෘතියක් නො වේ. ප්‍රදීප් වෙත ඉතාලියානු වීසා බලපත්‍රයක් ලැබෙන චිත්‍රපටයේ අවසන් දර්ශනය සුවිශේෂව ම කම්පනයක් ගෙන එයි. මහත් සතුටින් පාර දෙසට දිව යමින් ඔහු මෙසේ කෑ ගසයි: "මම යනවා, මම යනවා, මම යනවා...."

මෙම ක්ෂනයෙන්, භූමියෙන් ඉහල බොහෝ උස් තැනක සිට රා මදින්නෙකු එක් පොල් ගසකින් අනෙක් ගසට මාරු වන ජවනිකා ඉදිරියෙහි පතිතව දිග හැරේ. සමබරතාව රැක ගැනීමට දරන දුෂ්කර ප්‍රයත්නය පොදු ශ්‍රී ලාංකික තරුනයන්ගේ අස්ථාවර පැවැත්ම පිලිබඳ නිසැක සංකේතයකි. කීර්තිසේනගේ චිත්‍රපටය පැහැදිලි කරන පරිදි, යුරෝපාකරයට සංක්‍රමනය වීම කිසි යම් ලේසිපාසු විකල්පයක් නො වේ.

මිල්ලෙ සොයා චිත්‍රපටයෙහි දේශීය සාර්ථකත්වය ශ්‍රී ලාංකික චිත්‍රපට ප්‍රදර්ශනය කෙරෙන ජාත්‍යන්තර චිත්‍රපට උලෙල අතලොස්සෙන් ඔබ්බෙහි දකුනු ආසියාවේ හා ලෝකයේ අනෙකුත් කොටස්වල එය පුලුල්ව බෙදා හැරීම අපේක්ෂා සහගත ලෙස තව දුරටත් දිරිමත් කරනු ඇත.

© www.wsws.org